

ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD)
22 februarie st. v.
6 martie st. n.

Ese în fiecare duminică.
Redacțiunea în
Közép-uteza nr. 395.

Nr. 8.

A N U L XXIII.
1887.

Prețul pe un an 10 fl.
Pe $\frac{1}{2}$ de an 5 fl.; pe $\frac{1}{4}$
de an 2 fl. 70 cr.
Pentru România pe an 25 lei.

Fără credință.

— Novellă —

(Urmare.)

Apoi când eși Emil mai târziu afară, ea începuse să se căi și i dicea:

— Vezi Emil, eu sunt bătrână, slabă, și uit în grabă; toate le uit, pe fiecare și uit, nu-mi este bun capul de nimic. Ertă Emil.

— Se înțelege, cine știe multe, uită multe! — răspuse el cinic și nu o mai băgă în seamă.

— Sermanul Emil, — se tânguia densa apoi mai târziu, în culină cătră flegmatica sa cumetă: — nu-i tînește la noi; și numai eu sunt de vină, nu-i știu face pe plac, il supăr.

După o astfel de scenă lui Emil însuși i viniă, de a merge la muma-sa, de a o atinge cu mâna, de a-i spune o vorbă dulce, mângăitoare. El știe că este iubit, pricepea foarte bine inima simțitoare a mamei sale, din aceeași tină erau ei amândoi. Dar el nu o putea face, i eră grăză de a se arăta amabil, fiu; aceste sînt hypocrisii și minciuni.

Un zimbet, o vorbă de a lui, blând exprimată, erau în stare de a prefăce țilele pline de neplăceri a mamei sale, în serbători vesele; dar un astfel de sacrificiu el nu putea aduce. Cine știe, pôte chiar muma sa ar rîde de densul, vîdendu-l un urs moros, prefăcut deodată într'un porumb plin de dragoste. Nu se pôte.

III.

— A avut dreptate, — țise într'o țî Zoran cătră Dănescă, — cine a asemănat femeile cu umbra: sînt chiar așa. Decă vrei să te apropii de ele, fug de tine; ăr decă vrei să le incungiuri, alergă după tine.

— Ah, ah, ce nu mai știi și tu, — răspuse acesta batjocorind și i suflă un nor de fum în obraz. Zoran zîmbi, își puse cotele pe măsă, și lungindu-se un pic din grumazi, se uită drept în obraz la prietenul seu.

— Emil, tu mi-ai puté face o plăcdre astăzi; — i țise într'un glas plin de însemnătate.

— Cum, ce fel? — întrebă Dănescu indiferent.

— Despre tine se vorbesc multe-cele prin oraș, lucruri perverse, ciudate; cumcă tu nu ai credință, nu ai Dđeu. . .

— Caută, caută; — și trăsurile lui se contraseră într'un zimbet amar.

— Cumcă incungiuri societatea, urești femeile; că ești un fel de Șolomonar, și ce mai știu eu câte. . . tot nimicuri de aceste. . .

— Eh și apoi? — întrebă Dănescu curios.

— Livia a auțit đespre aceste, se interesază mult; și șciind că sîntem prieteni, me întrebă fiecare țî, că ce faci, ce grăești și fel de om ești?

— Se înțelege, tu i-ai spus, că eu sînt Sătana, în frunte port corne, și un picior îmi este de capră?

— Bine, bine; — țise Zoran riđend, apoi continuă, — ne-am remășit, că tu vei vini ađi cu mine la densii. Cea mai frumoșă flóre din grădina ei este atunci a mea; dreptul de a-i sărutá degetele, pôte o vorbă bună. . . pôte. . .

— Numai atăta? — întrebă Dănescu plecându-și un pic capul, — dar șcii în menagerie, spre a puté vedé un rinoceros, se plătește entrée, mai mult decăt prețul unei flori. . . Și ce fel de femeie este Livia aceea a ta? Pôte chiar aceea, pentru care s'a inscenat duelul ridicul mai deunăđi? . . .

— Acea. O fată frumoșă, de șapte-spre-dece ani.

— Iți e dragă, se înțelege; se topești de dorul ei; — după cum țic poeții voștri.

— Îmi place, nu iți inchipui ceva amor romantic, îmi place. . . așa. . . îmi place trupul ei. . . aș dori să fie a mea. . .

— Atunci, pentru ce nu o iai de nevastă? — întrebă Emil cu mirare.

— Ea nu me iubește.

— Ha, ha, trubadurul meu! O femeie, care nu iubește bărbații, este o ființă antidiluviană; astăzi nu mai există curioșități de acele. Când astăzi o femeie țice cătră un bărbat mai cu hotărire, că nu îl iubește, atunci îl dorește mai cu patimă. . . Dar totuș sînt casuri de bolă, femei histerice, cari pentru moment se uresc, precum sînt ómeni maniaci, cari nu vreu să mănânce, așa poreclii: abulimi. Fii sigur, Livia ta, scumpul meu prieten, te dorește. . . ăr decă nu. . .

Aici își intrerupse vorbirea, își aruncă țigareta, și ridicându-se, se apropiă de Zoran; i țise în vorbe rupte, fiecare silabă accentuând:

— Decă îmi place mie o pómă, din pomul cel din grădină, — el arătă cu mâna pe ferestă — o iau și o mănânc; nu-i scriu poesii și nu o întreb, că ore vré să fie mîncată de mine ori ba. Care e flămînd și nu are ce mîncá, nu întrebă de nime, ci ia de acolo, de unde este. Cerșitul este servil și puțin rentabil.

— Cum? nu te înțeleg, — răspuse Zoran, — sînt legi, sînt regule convenționale. . .

— Ce burghez, iubitor de pace. . . Pune cihă la grăul teu, și se vor aflá totuș paseri destul de îndrêsnețe, cari vor pișcă de ici-colo, și nu vor lăsa

grăunțele frumoase numai pe sēma fōlelui teu. Pa-serile cerului āncă trebue sǎ se nutrēscǎ din ceva. . . Apoi sǎ-ți spun una: dēcǎ lucrezi numai dupǎ poruncile altora, iți perdi individualitatea; alții te nutresc, alții te imbracǎ și tu devini numai o mașinǎ. Me în-țelegi? . . .

Dǎnescu se apropiǎ de ferēstǎ și privind inafarǎ, se jucǎ distras cu degetele pe sticla lucie.

Zoran stǎtu un pic gānditor la mēsǎ, apoi se sculǎ și făcū cǎțiva pași prin odaie; remase in loc, se rǎzimǎ de un scaun și meditǎ. Se pǎrea, cǎ doue valuri contrare se luptǎ in mintea lui, pānǎ ce cel mai mare inghiți pe cel mai mic, și iși continuǎ mai departe cursul majestetic.

— Dǎnescu are dreptate; — socotiǎ el, — ce sǎ mai umble omul dupǎ o femeie, cu atāte alcāmuri; ce mare tesaur este ea ōre, ce merite are? Frumuseța nu este meritul ei, ci un dar dela naturǎ; ba nu, nici aceea; pur și simplu rezultatul pozițiunii desmerdate, ce usurpǎ in societate. Nu lucrēzǎ in veci, numai se tot spēlǎ și stǎ inaintea oglinzii. Apoi totuș se ingāmǎ, are pretensiuni, și e plinǎ de aroganță. Fetis insipid.

— Voi merge la dēnsa: — socoti el mai de parte, — și i voi dice: femeie te iubesc. . . nu iți este destul atāta. . . ce vrei mai mult? . . .

Dǎnescu făcea intru aceea, tot felul de figuri pe ferēstǎ, purtāndu-și repede degetele in cōce și in colo pe sticla ei; priviǎ giur in grādinǎ, apoi mai departe, spre resǎrit. Deodatǎ se întorse, și vedēnd pe Zoran cu-fundat in gāndurile sale, il agrǎi deodatǎ in mod bat-jocoritor:

— Cum stǎ lumea, filosofule?

Acesta iși ridicǎ capul, cași trezit dintr'un vis greu; incercǎ sǎ zimbēscǎ cu nepāsare, ceea ce neiz-butindu-i, infātoșarea lui luǎ o formǎ de caricaturǎ curiōsǎ.

— Spune-mi Emil, imi implinești dorința, vrei sǎ vii astādi cu mine? — intrebǎ acesta cu gingășie, temēndu-se de a nu primǎ un refuz ori infruntare.

Dǎnescu se gāndi un pic.

— Hm, vrei sǎ faci din mine un comediant? . . . fie voia ta. . . me voi duce. . .

Iși scōse o cravatǎ nouǎ, ș-o tocmi inaintea oglinzii, iși adjustǎ un pic pērul, iși luǎ paltonul și erǎ gata.

— Un Șolomonar nu are sǎ umble dupǎ atāte formalități, ca și alți ōmeni de rēnd; — dise el zim-bind și eșirǎ amēndoi din casǎ.

Mumǎ-sa erǎ in culinǎ, și se uitǎ cu ochii beați de fericire, dupǎ fiul seu.

Timpul erǎ inaintea de amēdi, pe atunci se fac vizitele de cunoșcință pela orașele nōstre din provință, și nicāiri nu se observǎ cu atāta scrupulositate regulile de etichetǎ, ca și pela țērǎ. Cānd merge aici un tiner la o casǎ mai de frunte, i este cași cānd ar merge in audiență la un principe domnitor; nici o minutǎ nu e iertat, sǎ lipsēscǎ din timpul precis. Dar apoi atitudinea, ce se observǎ pe acolo; tinerul ce se presintǎ, pare cǎ este numai din zǎhar, așǎ este infātoșarea lui timidǎ, blāndǎ, așǎ sūnt vorbele lui dulci; ēr buzele lui tremurǎ și zimbesc.

— Cu tōtǎ plǎcerea, grațioșǎ domnișōrǎ! — iși aruncǎ un picior inapoi, se plēcǎ din intreg trupul și roșeșce din obraz; așǎ cum se invēțǎ acestǎ la șcōla de danț.

Apoi domnișōra de casǎ, cași o princesǎ, care acum de prōspēt inghițise o intregǎ frigare. Din cānd in cānd invredniceșce pe umilitul curtisan, cu un zimbet fugitiv; dar un zimbet, domnilor mei, precum se propune in șcōla de danț, plin de insēmǎtate și plin de farmec. Și zimbetul grațios, lasǎ sǎ se vedǎ

perlele indatinatē in gurǎ; prin provință anume, nu se pōrtǎ perlele de grumazi, ci cum dișei, in gurǎ, in loc de dinți.

Sǎ nu uitǎm gentileța in mișcare, fineța in apucături și gesturi; un obiect, ce nu aparține ei, este prins numai cu doue degete, spre a arǎtǎ, cǎ dsa nu bucurōsǎ se atinge de obiecte strāine.

Dǎnescu mergea de alături cu prietenul seu, mergea unde il ducea acesta. Nici nu se gāndiǎ la aceea, cǎ ce are sǎ dicǎ, pentru ce merge, și cum are sǎ se presinteze. El erǎ dus, erǎ sǎ fie arǎtat pur și simplu unor ōmeni necunoscuți. Atāta tot.

De altmintrele nici ambițiunea lui nu il lāsǎ, de a se pregāti inaintea la ceva; nu el este pentru lume, ci lumea pentru dēnsul; gāndēscǎ-se alții la ceea, ce sǎ-i dicǎ și cum sǎ-l primēscǎ.

IV.

Ajungēnd la o casǎ mai mare, in apropierea pieței, ei se oprirǎ și dānd lui Dǎnescu intietatea, intrarǎ in curte. Cāteva trepte de pētrǎ duceau la o micǎ terasǎ, unde la sgomotul pașilor, apārū o femeie de stăturǎ inaltǎ, cam in etate de trei-deci și cinci da ani. Ea pǎrū surprinsǎ, roși la obraz și trecū odatǎ cu mǎna peste șurțul alb, ce-l avea intins pe lāngǎ talia sa.

Erǎ dna cāsii acēsta; o femeie cu maniere aristocratice, și cu ochi mari pētruđetori; trāsurile ei simpatice pǎstrau āncǎ remāșițele unei frumuseți rare. De altmintrele ambițiunea și vanitatea nici astādi nu o pǎrāsirǎ, cāci precum spunea Zoran, femeia acēsta de doi ani de dișe, numai pentru aceea, nu a eșit din casǎ, pentru-cǎ i lipsēșce un dinte, chiar dinaintea.

Ea primǐ cu afabilitate pe nouviniții, și-i introduce printr'un fel de antișambrǎ, in salon, de unde accentele clavirului se auđiau depe stradǎ deja.

Livia, care ședea la clavir, se ridicǎ și pivi odatǎ cu interes la Dǎnescu; ochii ei mari, negri pǎreau acum a se aprinde și mai tare de setea curiosității. Ea făcū un pas inaintea, și remase in picioare, razimāndu-se cu o mǎnǎ de clavir.

Dǎnescu i fu presintat cu ceremonia usitatǎ. El se plecǎ, apoi trecū odatǎ repede cu privirea peste obrazul ei prōspēt, curat, peste stătura ei subțire, mlādiōsǎ; incepū a zimbǐ, ca și cum ș-ar dice:

— Oh, noi ne șcim bine rolee.

Ea oferǐ ōspeților scaune, și la rugarea lui Zoran, se puse din nou la clavir și continuǎ piesa intreruptǎ. Dǎnescu făcea intru aceea minǎ ciudatǎ, el priviǎ la icōnele depe pǎreți, la plafond, la cadelabrul ce erǎ atārnat acolo, la mēsǎ incārcatǎ de albumuri și jurnale ilustrate; i viniǎ voe sǎ cașce, nimic nu înțelegea el din accentele acestei muzici.

— Totuș, — socoti el, — a avut dreptate Zoran, fetița e frumoșǎ.

Apoi se uitǎ din nou la dēnsa, cu acei ochi esaminători, cu cari erǎ dedat a privi insectele ori plantele, bōlele omului și fenomenele naturii. Se uitǎ la degetele ei albe, netede; la bustul ei fraged, ascuns sub dantele fine, la buzele ei roșii și sprincenele ei regulate, negre.

— Escelent, — strigǎ Zoran, dupǎ ce se sfērși piesa, și incepū a bate din pālmi.

— Piramidal, — murmurǎ printre dinți Dǎnescu, și incepū a face din cap, in semn de consens și aplaus.

— Se înțelege, — socoti el, — stǎ inaintea mea o femeie, pentru care se omōrǎ ōmenii; munți se bat in capete, cum se spune din poveste; — și erǎ i vini sǎ cașce.

(Va urmǎ)

Dómnei Aristița Manolescu.

— Cu prilejul beneficiului seu la Iași. —

 Când admir schinteia vieții izbucnind in a ta artă,
 Și 'n talentul teu simt taina, ce ca rob, prin sferi me pörtă;
 Ochiul și urechia ȳice minții mele, că tu ești
 O restrângere 'ncarnat' a patimilor omenesci!
 Te-am vędut tronând regină peste-o lume mai smerită,
 C'o pornire sufletescă mai curată, nesilită
 Ca in lumea ce se 'nchină unui cap incoronat
 De prostia omenescă!... Tu, talentul teu, creat
 Este, ca să stăpănescă dulcea sufletului parte,
 Ce pe om etern ridică și din om nu se desparte
 Decât cu cenușa, pentru ca să stea in veci nestîns,
 Să dea omenirei triste, calde mângăeri la plâns!
 Tu, ce-ai intrupat femcia unui cap ales, descrisă
 Așă cum ne pare astăzi că din lume e proscrisă,
 Căci al Margaretei suflet ros de patimi și nęcas,
 Sfânt, s'a mistuit in raze ca o lampă fără gaz!...
 Tu, ce-ai aparit acum in Getta sclavă la un om ca Scaur,
 Aruncând din ochi ȳaratic și din gură numai aur,
 Numai un Horațiu singur, din mormânt de s'ar trezi,
 Ar putę cu măestrie să te-admire și descri!...

1886, ianuarie.

Petru V. Grigoriu.

Unspredece luni in Orient.

(Schită de călătorie.)

(Urmare.)

VII.

Vaporul se puse ęr in mișcare sub lopețile in-
 vęrtite de o herghelie de cai, și noi priviam cu
 satisfacere cum se strămută panorama capi-
 talei, din o realitate ordinară in o fantasie feerică.
 700.000 de locuitori de diferite nęcuri cu diferite as-
 pirațiuni neindestulite cu curentul actual, se țin aici
 in ordine, de frica tunurilor, pe cari le privești in-
 fricoșat căscate pe fortărețele Sed-il, Bar Kum Kaledi,
 Kilid-Bar și Sultan Hisar pe ambele maluri ale Darda-
 nelor, unica tărle a Padișachului.

Mai luarăm cu noi și pe niște Macedoneni (Cuțo-
 Vlachi) comercianți din insula Sira. Nu peste mult
 ne aflam ęr pe marea cu fața de vin ca niște Argo-
 nauți cu corabia nęgră de ambele părți incovoiată și
 noi făcăm pe pulpoșii Achei vęslând peste nemărgi-
 nitele ape ale Oceanului.

Me făcui cunoscut cu comercianții români ma-
 cedoni. Le enarai despre patria mea părintescă,
 despre starea noastră actuală. Plăngeau, se bociau de
 durere și bucurie. Lacrimam și eu. ȳre ce-mi ȳicea:
 Frate, — sângele teu despărțit prin urgie, — perduți
 și reallați.

După ce ne făcurem intimi, cât se pôte de in-
 timi, imi povestiră multe și diferite momente din
 vieța poporului macedon.

— Avem școli la Tirnova, Magarova, Nevasca, Bi-
 tola, Ocrida, Crusovo, Resen, Solonich, Gopes, Molo-
 viste și la Clisura, unde este reședința lui Apostol
 Margarit. Facem un comerț cu totă Asia, sntem re-
 sirați prin tot Orientul; dar acasă la patrie stau! ne-
 vestele noastre și ne cresc copiii. O! ce neveste bune
 și române avem noi! Apoi mai avem și la codru pa-
 trioți buni, cari ne păzesc satele și omöră ca și niște
 pantere.

— Trebuie să șciți, dle, — adause dl Torbu, unul
 din ei, mai îndrăsnęț la vorbă, — că nevestele noastre
 nu au sēmęn in lume.

Tremuram de bucurie la acęsta mărturisire și
 nu putui a nu-i rugă, a-mi face cunoscut numele
 acestor brave surori ale noastre.

— Le chiamă, — adause el — Guța, Mala,
 Dochia, Mușa, Zaha, Vangelița, Șia, Fana, Fia, Chira,
 Ghiana, Sirma, Vița, Doda. ȳr pe bărbații lor îi
 chiamă: Torbu Mitu, Crăgia Sotir, Dabo Pasu, Naste
 Spir, Păiengen Daco, Codru Cota, Vultur Mihu.

— Da, avem pe Codru Cota, care sare stăncile,
 pāndeșce la pętra vulturului și necășeșce in codru la
 ciom și numai la Sta Angulina i dām plătuta că ne-a
 pādit nevestele neprihānite. . . .

— Apoi i fi auđit, — adause omul meu, — că
 Coletis, ministrul Greciei (1822) a fost român macedon.
 Părintele lui a fost un neguțetor serman. A studiat
 la Paris, și mai tārđiu ca ministru a desvoltat o ca-
 pacitate care a ademenit Europa intręgă. Soru-sa,
 Vangelița, a ținut in curinte naționalitatea și ambi-
 ȳiunea lui, ca să nu-și uite că este Coțo-Vlach. O!
 femeile noastre snt atāt de admirabile.

Intre atari discursuri ajunseseam pe lāngă malu-
 rile mării Egeie, unde puteam vedę orașe și sātulețe
 situate la o poziție de admirat, și a căror locuitori,
 — mare parte Cuțo-Vlachi, — mișcau in portulețele
 lor după un căștig ce-l aflau cu mregea in fundul
 mării.

Marea ęră trumösă și firmamentul curat, numai
 un zefir recriminator adia, care ne făcea să avem o sęră
 dumneșeșcă.

Când ajunserăm la insula Sira, deja o lună in-
 holbată ca un far de mare ne făcea să vedem că
 acęsta insulă este una din cele mai poporate și cu
 un comerț mare.

Aici, după-ce căpitanul vaporului nostru se pro-
 visionă cu cele necesare, mäne-đi des de diminęta ne
 puse ęr pe largul mării, și avurăm o călătorie de tot
 interesantă, intre deseale insule ce aparțin Greciei.

Da, ne apropiam de țera lui Demostene și Pe-
 ricles, de pământul plutocrației, a ȳomenilor cu banul
 in buzunar, a helinilor cu amorul patriei a devenit pro-
 verbial.

Noue, cari ne-am obișnuit a cunõeșce pe greci
 din amarnicele istorii ale Romāniei, ne vine și curios
 a păstră o ȳre-care stimă de preferința acestui popor,
 ba ne este negru și drumul pe care au pribegit atāția
 fanarioți la noi, inse când vii in laboratorul lor
 patriotic, acęsta ură se preface in iubire, și nu putem
 decāt să dām respectul cel mai sincer acestui neam
 demn de imitat in patria sa.

Neptun, după ce ne purtă și ne hrāni, fără post,
 după călindarul pāgān dumneșeșce, ne puse jos la
 portul Pirea. Prietenul meu își sārută pământul pa-
 triei sale și-mi ȳise: ętă patria mea, a grecilor atāt
 de urgisită de voi.

Pirea e portul cel mai frecuat al Greciei, și
 aparține ca foburg la Athena. Se află aici Biomichania
 (fabricale) de bumbac, madipolon, America, cre-
 tone, stamba, mętăsărie și de diferite pānzării. Se
 mai află aici o sticlărie, o bronzărie, o ferărie și o
 fabrică de ciocoladă, și alte fabrici situate parte in
 Pirea, parte inspre orașul Athena, cari tȳte ȳilnic dau
 ocupație la 45.000 de brațe. Când ai pus piciorul pe
 pământul Greciei, alli, că aici deja s'a rupt cu trecutul
 de trāndăvie; ai dat de un laboratoriu, veđi o miș-
 care, o vermuire de ȳomeni de diferite ocupațiuni: și
 abiā vei putę află un singur braț fără lucru: piciorę
 să nu alerge in direcțiunea treburilor sale; cap să
 nu-și facă socotelile de căștig. Tȳtă lumea e in afa-
 ceri, mic și mare la datorințele lui. Aici a dispărut
 taifasurile și trāndăvia.

După ce cercetarăm mai multe biomichanii, pęla
 7 ore inspre sęră, cu trenul ce lęgă Pirea cu Athena

ne dădu-m jos la gara capitalei, de unde diferite căi ferate dilnic frecventeză înspre Faliron (băi) Laurium, Marathona, Eleusis, Megara, Corint și Pelopones.

Me simțiam óre-cum estasiat; nu șciam că unde să-mi ațintesc privirea. La Acropolis seu la aspectul pitoresc al acestui oraș? Ve puteți inchipui, că câte reminiscențe de o adâncă venerațiune, câte istorii de fapte bărbătești cari au desvoltat civilizațiunea antichității nu se desvoltară ca o rază de fulger izbită din Olimp prin sufletul meu, privind și călcând în prima dată acest terem unde și ađi privești o remășiță respectabilă de urmele acelora, cari în gloria lor se asemēnau întocmai cu puternicii ăei din Olimp.

Athena actuală are posa unui oraș europen, cu stradele pavate, cu trotore de marmor și cu edificii de o arhitectură inaintată, cu diferite instituțiuni publice și private, cari te fac pe un moment să uiți, că te afli între 1396 de băcâni și între neindatinatē strigări ale precupeților posnași.

Ne luarăm loc la un hotel, unde ca să nu postesc ca Marlati, me asigurai, că acolo se póte mănecă europeneșce și poți avē un repaus mai ingrigit, și nu ești vizitat pe tot momentul de urletele bragagiilor.

După două ăile de repaus, și după ce me obicnuisem și cu menagiul lor pregătit cu unt de lemn, (pătlăgele umplute cu urez, ardei fript în unt de lemn, dovleci umpluți cu carne de capră și fripți în zăitin, anginare fripte prăjite, mănătărci și sparangel fert în unt de bibol etc.) me recreasem, cât să doresc o preumblare, cu niște cunoseuți ai prietenului meu, cari ni se oferise a ne conduce la Acropolis; aveam deja bilete de liberă intrare prin muzeele Athenei.

Doriam să vēd Acropolisul, vechia Athenă, locul atâtor fapte de glorie. Un amic de poziție literară ne conduse pe o birje repede ca și tóte ființele aici. Vorbiă limba francesă, puțin româneșce; inse vorbiă limba helenă, ca niște păserele la raza sórelui de primăveră. Dar me înțelegeam cu el de minune în latineșce, în italieneșce și cu niște pantomimii ca cele din circus. Curiósă limbă vorbiam. Dar și mai curiósă e limba greacă, și trebue să ai un auđ escelent, ca să-ți poți face o inchipuire despre remășița limbei lui Homer.

În Acropolis în trecut s'a concentrat tóte ce aparțineau guvernamentului, divinității și artei plastice la Greci. Aici eră aceea ce făcea superior și necuprins cu mîntea, ce devinise și făcea poesie la acest popor. La noi Dómne fereșce, de mult ar fi redusă la o atare ruină unde ómenii noștri ar căutá comori ca să dea căștig ovreilor dela atare muzeu. Ce a devinit la noi amfiteatrul din Ulpia Traiană? Exploatare a nemerniciei căștigului grosolan. Când faci comparație între ale nóstre și cele de aici, iți vine o rușine de moda româneșcă atât de indiferentă de urmele istoriei sale.

Când am intrat în acest sanctuar, și vēđui de o parte și de alta grandioșele monumente inegrite de obscuritatea vechimii lor, am gătat-o cu limbagiul și cu pantomimele, me impresoră o tăcere mormentală, ca tăcerea colosului de marmor. Tot ce mai aveam erau ochii, dar și pe aceștia trebuia să-i țin cu batișta în curentul puterilor lor, ca să veđ aievea, urmele mării helene. Așá eram ca Odiseu în infernul Aides, când sacrificând boii cei grași, i s'a presintat spiritele prietenilor defunți. Așá și eu, mi se parea că vēd spiritele deităților păgâne, ca niște fantóme aparend din Thezeum în Olympion și prin templul Nimfelor Caraitide purtându-și greutatea templului pe capetele lor gigante.

(Finele va urmá.)

V. Grozescu.

Denisa.

Piesă în patru acte de A. Dumas-fiul.

(Urmare.)

ACTUL II.

Scena I.

Andrei, Brissot apoi Thouvenin.

(Andrei stă jos și ceteșce o scrisóre ce a scris; Brissot intră.)

Brissot. S'a sfērșit, dle conte, și plimbarea, care a fost minunată. Am stat mereu pe lângă dra de Bardannes și-ți aduc tóte socotelile din cele din urmă șese luni pentru adevăriri, cercetări și iscălituri.

Andrei. Pune colo hárțile, dragă dle Brissot (I arată mēsa.) Și find că ne întēmplarăm singuri, vreu să vorbesc cu dta și să-ți mulțămesc pentru multe lucruri; căci și dta nu numai Thouvenin, ai făcut să-mi mērgă moșia bine, să mi se mărăncă vinitul cu a treia parte, să mi se micșoreze cheltuelile cel puțin cu un sfert și casa să-mi fie în bună stare, ér nu cum eră pe când me ruinam. De aceea, pentru-că sîntem muritori cu toții, am ingrigit de tóte ca să n'ai tēmă, că vei suferi și în viitor, ceea ce ai suferit în trecut.

Brissot. (Incurcat.) Dar bine, dle conte. . .

Andrei. Póte că eră mai bine să nu-ți fi spus nimic, dar imi place, să dau pe față tot ce cuget, și mi-se pare că e bine să șcie omul ce face. Acum imi dai voe să-ți cer o deslușire. Eu cunosc pe dna de Thauzette și pe fiul seu de mult, dar dta i cunoșci și mai de mult ca mine.

Brissot. Am fost camarad de școlă cu Thauzette, cum ai fost și dta mai târđiu cu Fernand. Ne ăiceam prieteni cu aceea ușurință, cu care-i ăici ori cui prieten, când ești tiner. I-am fost martor, când s'a insurat și el mi-a fost martor mie, când m'am insurat și eu. Nevēstă-sa avea ceva stare, în vreme ce eu a trebuit să es din armată, ca să me insor, cu a mea care n'avea nimic. El eră întreprinđetor. Cu zestrea dnei de Thauzette s'a vîrit în câteva afaceri, în care a izbutit.

Andrei. T-a dat și dtale un loc, mi se pare.

Brissot. Da, un loc de casier.

Andrei. De ce l'ai părăsit?

Brissot. Pentru-că me cam neliniștiau cățiva clienți.

Andrei. Dl de Thauzette a fost chemat la parchet acum cățiva ani.

Brissot. Da, cu un an înainte de-a muri.

Andrei. Șciind mai bine decât ori cine cât ești de cinstit, ț-a dat alt loc, acela de casier pentru primirea numai a titlurilor, pe care puteai să-l primești pre bine. Și tovarășii și comanditarii dlui de Thauzette erau ómeni serioși, și cu tóte aceste tot n'ai vrut.

Brissot. Așá e.

Andrei. Bogat nu erai.

Brissot. De loc.

Andrei. Atunci de ce n'ai primit?

Brissot. Pentru-că în vremea acēsta se întēplase între mine și Thauzette un fapt cu totul intim, care nu-mi da voe, așá mi s'a părut, să-i remái dator cu ceva. De aș fi luat un loc în acēsta casă nouă, s'ar fi cređut, că mi s'a dat de milă ori cel puțin ca o resplată, și nu vream.

Andrei. Cum așá?

Brissot. Copiii noștri Fernand și Denisa fuseseră crescuți, cum șcii, dle conte, așá de strîns legați unul cu altul, încât se tutuiau, cum se tutuesc și acum. Ne înțelesem chiar să ne incusrim, pe când eram sáraci, dar când implini Fernand 22 ori 23 de ani,

O FRUMSEȚE SPANIOLA.

incepù să se depărteze de noi. Lui Thauzette, cum se imbogăți, i se părù, că legătura acésta n'ar fi indetulătore și într'o ți imi spuse pe departe, să-mi mut gândul dela căsătoria ficei mele cu Fernand. Nu trecù multă vreme după acésta și vru să-mi dea locul pe care am cređut, că fac bine să nu-l primesc.

Andrei. Ai avut dreptate. Să nu cređi inse, că te întreb de aceste lucruri numai fiind că vreu să le șciu, nu; te întreb pentru-că me interesez. . . Nu e așa, că in urma ruperei acestei căsătorii, dra Brissot s'a bolnăvit?

Brissot. Da, dle conte.

Andrei. Il iubiă pe Fernand?

Brissot. Da. Ne slătuisè unii să rupem acea legătură strînsă, care putea să aibă mai târđiu urmări supărătore pentru căpătuirea Denisei; dar căpătuirea unei fete sărace e așa de grea, încât și eu și nevêstamea am gândit, că nu e bine să jertfim o prietenie din copilărie pentru ceva indoelnic. Am făcut reu, că nu ne-am luat după aceste sfaturi. Căci noi nu lăsam lucrurile in starea in care erau, din pricină că ne făcusem cine-șcie ce socoteli, ci pentru-că ne obișnuisem așa, pentru-că aveam incredere. Fernand eră ca un copil al nostru și gândiam că Denisa il priviă ca p'un frate. Am fost niște nesocotiți. Copila luase in serios aceea ce nu eră. A suferit mult, nu mai durmiă, nu mai mănca. Slăbită, sfêrșită, silită să se lase de lecțiile ce dădea și care ne erau de un mare ajutor pentru trai, precum și de studiile de canto, pe care își intemeiă atâte speranțe, se lăsă să móră. Mumă-sa o ingrigiă și munciam opt cêsuri pe ți într'o casă de comerț, pentru o lăă, care ne ținea dór să nu murim de fôme. Din fericire, aveam o prietenă bêtănă, care avea nițică avere și care locuiă in partea de miédăđi a Franței. S'a întemplat de a vinit la Paris și a luat cu dênșă pe Jeana și Denise. Sórele a făcut minuni: mi-a îndreptat fata. Dna de Thauzette apoi ne-a înfătoșat dtale, scăparăm. E cam așa dênșă, e adevêrat, dar nu e rea și nu voi uită in veci, ce-i sîntem datori.

Andrei. Ertă-me că te-am făcut să-ți aduci aminte lucruri dureróse,

Brissot. Astăđi tóte aceste rele s'au sfêrșit, mulțămită lui Dđeu și dtale, dle conte.

Andrei. Ești incredințat, că s'au sfêrșit? Ești incredințat, că fata dtale nu mai iubeșce pe Fernand? Dna de Thauzette e veduvă. Avereă, ce i-a lăsat bărbatul seu, nu eră tocmai atât de mare cât se credea, când a murit. A cheltuit tot cu fiu-seu. Ađi sînt fôrte strêmtorați și n'ar mai fi așa de mândrii, n'ar mai cere ce cereau atunci. Dêcă ar avé dra Denise zestre, Fernand, pôte, că ar luă-o și acum de nevêstă. . . și dêcă tot il iubeșce. . .

Brissot. Denise nu păstréză ură, dle conte, dar are și ea mândria ei. A ertat, dar a și uitat. Nimic. n'ar mai puté-o face să-și mai amintescă de iubirea trecută. Și apoi dênșă nu mai are zestrea, ce avea odinióră.

Andrei. Dêcă ar fi numai atât, dle Brissot, eu. . .

Brissot. (Intrerpênd.) Te rog, dle conte, nu-mi spune ce vrei să-mi spui, după cele ce mi-ai spus.

Andrei. (I intinde mâna.) Dă-mi mâna să ț-o strîng. . .

Brissot. (Dându-i-o.) Oh! (Se strîng de mână, Brissot idî șterge o lacrimă; zimbînd.) Ertă-me!

Thouvenin. (Intrând.) Am colindat peste tot; minunat, dle Brissot.

Brissot. Ești bun dta dle. (Lui Andrei.) Pot să me duc, dle conte?

Andrei. Da, dragă dle Brissot, dar nu te pré depărta. Pôte să plec și să am trebuință de dta; la revedere!

Scena II.

Andrei, Thouvenin.

Thouvenin. Ce, pleci?

Andrei. Da.

Thouvenin. Apoi ađi de diminêță nici gând n'aveai.

Andrei. Cêsurile trec repede.

Thouvenin. Unde te duci?

Andrei. Nu mi-ai spus și dta că pleci?

Thouvenin. Ba da.

Andrei. Dta unde te duci?

Thouvenin. La Odesa; am niște treburi p'acolo.

Andrei. Merge și dna Thouvenin?

Thouvenin. Ba, ea remâne acasă cu mama și cu copiii.

Andrei. Pleci singur?

Thouvenin. Cu un servitor.

Andrei. Vrei să te insoțesc și eu?

Thouvenin. Ađi vorbă! Me mai întreb? Dar nu pricep o călătorie fără nici o țintă. Pôte eu să fiu un tovarăș fôrte plăcut, dar acésta nu te pôte face să-ți părăsești așa casa, șora, treburile, obiceiurile. . .

Andrei. Trebue să plec, trebue să schimb aerul, trebue să me despart de mine ênsu-mi.

Thouvenin. (Cu interes.) Dar ce ți s'a întemplat?

Andrei. Am să-ți spui tot, căci am incredere in prietenia dtale. Iți sînt dator mult și nu me pot plăti altminteri, decât neascunđendu-ți nimic din cele ce me ating, fie ele cât de tainice.

Thouvenin. Nu-mi ești dator nimic. Din potrivă. Când eram un biet lucrător, un nebun, un visător, un căutător de născociri noue mecanice, mi-ai împrumutat, fără să me cunoșci, fără să-mi ceri dobândă, banii ce-mi trebuiau, ca să-mi iau brevetele. De n'ai fi fost dta, aș fi remas sărac și fără putere. Am putut și eu să-ți dau câteva sfaturi pentru căutarea moșiei, te-am făcut să câștigi gust de muncă și pôte ceva mai mult, simțemul adevêrului, sîntem răfuiți; ceea ce e neindoiș, e, că sîntem amêndoi ômeni cinștiți și că-ți sînt cel mai bun prieten. . . Acum, spune și dta, ce ai de spus.

Andrei. Sînt amoretat, ori mai bine, pentru-că acest cuvênt insemnêză dragoste trecătore, iubesc.

Thouvenin. Și nu e rost?

Andrei. Nu.

Thouvenin. Pe cine iubești?

Andrei. Pe fata lui Brissot.

Thouvenin. Și bine faci. . . Ea șcie?

Andrei. Nu i-am spus nici odată nimic.

Thouvenin. Ei, apoi acum e vremea să-i spui.

Andrei. Dar, dêcă? . . .

Thouvenin. Dêcă ce?

Andrei. Dêcă dênșă nu me iubeșce?

Thouvenin. Intrêb'o întêiu. Acesta e cel mai bun mijloc și singurul prin care vei află.

Andrei. Se pôte? Eu sînt bogat și ea săracă.

Thouvenin. Ți-i témă de socoteli din parte-i? Eu nu cred. Sînt incredințat, că dêcă simte vr'o aplecare cătră dta, ea o respinge, o ține in fundul inimii, atât trebue să-i fie de frică să nu fie bănuită. Nu se sileșce să-ți momescă privirile și să-ți prindă inima; și recunoșcința, ce are pentru dta, ca și tatăl și mumă-sa, o mărturiseșce într'un chip vrednic și potrivit cu starea in care se află. Dar atunci, când va află, că ai deosebit-o printre tóte femeile, că vrei s'o faci tovarășa vieții dtale întregi, ce încântare! ce mărire! ce bucurie! er de aici până la iubirea, nu cea mai adevêrată, dar cea mai pătimașă, cređi că e mult? Așa m'am insurat și eu. Am luat de nevêstă o fată frumósă, bună și cinstită, care n'avea nimic și care nici nădêșduiă să aibă vr'odată dela cineva.

Voi mulțami totdeauna lui Dzeu de gândul bun ce mi-a venit.

Andrei. Și eu vream acésta. Cugetam și eu să intimpin acésta priveleşte frumósă: implinirea repede a tot ce póte dori o fată cinstită și sáracă, pe care o iubești. Vięta ce duc aici la țeră, muncind, mi-a inapoiat multe din iluziile mele din tinerețe. Dar când am priceput, că încep să iubesc pe dra Brissot, am vrut ori să me scap, ori să me incredințez, că acésta iubire eră adevărată. Mi s'a întemplat, să plec de mai multe ori fără veste la Paris, unde m'am aruncat ér in plăcerile ușurelnice de altă-dată. Imi viniam inse repede in fire și me intorceam rușinat. Chipul drei Brissot se punea intre mine și celelalte femei, lăsând in locu-le niște iezme fără inimă și chiar fără trup. Me intorceam inapoi și cu cât me aproviãm de acésta casă, in care eram s'o găsesc, cu atât me simțiam mai mulțamit de mine. Cum să-ți spui? Minte, inima, sufletul meu se obicnuise să trăsescă numai lângă acésta ființă seriósă. Sânt pętruns de farmecul ce respândesce impregiurul seu. Odată, de doue ori mai tristă când am plecat și mai veselă când m'am intors, atât am apucat dela dęnsa. In sfęrșit nu m'am mai dus la Paris și trăsesc o adevărată vięta de familie cu Brissot, cu nevęstă-sa, cu fiica-sa și cu sora-mea. Cum se inseréză, după ce męcăm, vinim aici; Marta cęntă la piano, acompánięz pe Denisa, care cęntă din gură și eu pornesc prin lumea visurilor, până ne ducem fiecare prin odăile nóstre; eu simțęndu-me legat din ce in ce mai mult de acésta fată dragălașă și intrebându-me in tóte serile de ce intru singur in odaia mea, tăcută și gólă, când ea e aici?

Thouvenin. Trebuie s'o iai de nevęstă, că nu merge.

Andrei. Dar decă o fi avęnd vr'un amant?

Thouvenin. Un amant?

Andrei. Da, da, un amant.

Thouvenin. Ce te póte face să bãnuesci?

Andrei. Dna de Thauzette.

Thouvenin. I-ai incredințat ei acésta taină?

Andrei. Nu, m'am dat pe față, fără să vreau.

Thouvenin. Și fiind că n'o mai iubești pe dęnsa.

(Mișcare la Andrei.) Iți știu istoria, am vędut-o intr'o di eșind dela dta imbrobodită; ea nu m'a zărit; și fiind că acum n'o mai iubești, a venit degrabă să bārlescă pe femeia, pe care o iubești. Dar poți crede vorbele unei femei așa de ușurică și la obiceiuri și la limbă, cum e dna de Thauzette? Când aduce cineva o invinovățire unei femei și mai cu sémă unei fete, trebuie să spuie tot. Dęnsa ț-a spus, cine-i e amantul?

Andrei. Nu-i póte spune numele.

Thouvenin. Pentru? . . .

Andrei. Pentru-că póte să fie fiu-seu.

Thouvenin. Fernand?

Andrei. Da. A fost crescut cu dra Brissot la un loc, in cea mai strńnsă legătură; ea l'a iubit, eră să-l ia de bārbat, și când a auzit, că nu-l mai póte luá, eră să móră.

Thouvenin. Acesta e romanul fetei sárace, al mai tuturor fetelor sárace. Iubesc; cei pe care îi iubesc, nu le iau de neveste, dar acésta nu va să dică că sânt amanții lor. Brissot nu mi se pare un om, care să-și lase fata să-și primejduescă cinstea și să tacă din gură.

Andrei. Póte, să nu fi vędut nimic. Fata iubiá, da lectii, eșią singurá.

Thouvenin. Mă-sa o insoțią in totdeauna.

Andrei. Când se ducea să ia lectii, dar când se ducea să dea. . .

(Va urmá.)

Dumitru Stăncescu.

Mánile cu șese degete.

Acest gen de conformațiune anormală se întâlneșce in tóte speciile dotate de degete, el a fost observat mai cu deosebire in specia umană. Cestiunea anormaliei mánii consistă séu in degete in plus (polidactyli) séu in degete in minus (ectrodactyli).

In acest timp din urmă, acésta cestiune a dat discuțiuni șciințifice interesante. Ea a fost, este cãtva timp, subiectul unui invętat memoriu cetit de dl Varier la Academia de șciințe din Paris *, asemenea de un studiu a drului Fauvelle, presintat la societatea de antropologie, și de mai multe comunicațiuni și presintațiuni la Academia de medicină. In adevěr anomaliele mánii, au nu numai un interes de curiositate, dar ele ridică un problem de antropologie fórte important, cum vom vedé inediat.

Mánile cu șese degete, este o infirmitate destul de comună. Pliniu vorbind de acésta anomalie, ne spune, că cele doue fiice a lui C. Horațiu, familia patriciană, aveau fiecare șese degete.

Un copil presintat la academia de medicină in 1751 avea șese degete bine conformate, la fiecare mână și la fiecare picior, aceste degete suplimentare aveau o mișcare proprie și independentă.

In 1885 un mic copil avęnd șese degete la fiecare mână, a fost esaminat de academia de medicină și de societatea de antropologie din Paris. In acest an chiar un om adult posedęnd acésta diformitate, a fost asemenea obiectul studiului acestor doue societăți.

Pe marginea lacului Lemán, in satul Lacopite născu, in martie 1886 un copil cu șese degete; părinții lui nu cunoșceau nici unul din ascendinții lor posedęnd acésta diformitate analogă.

Casurile persónelor ce posed șese degete la fiecare mână și câte odată la fiecare picior, sânt dar destul de dese. Decât mi se pare, că un mare numer trec neobservate; căci acésta diformitate este fórte puțin aparantă. Se dice asupra acestui subiect o istorie mai mult séu mai puțin autentică, de un bārbat ce n'ar fi observat, numai după mai multe luni de căsnicie, că femeia sa posedá șese degete.

Adese degetul suplimentar al mánii nu este decât un apendice, fără nici o formă, numai vecinătatea sa cu celelalte degete póte a-i da acest nume.

In alte casuri al șesele deget este un deget mare duplu, plecând dela a doua falangă, cele doue degete mari se separă presintând doue extremități prevędute fiecare de o unghie. Acésta diformitate este fórte incomódă pentru persónele ce sânt afectate. Un punct fórte interesant relativ la degetele subnumerare este proprietatea lor de a creșce după amputațiune. Dl White ne aduce esemplul unui copil in vęrstă de trei ani, care avea degetul cel mare duplu, plecând dela intéia articulațiune, el făcea operațiunea tãind degetul cel mai mic, care eră și inzestrat cu o unghie; dar care fu mirarea sa, când după cãtva timp, degetul crescú din nou cu unghia. Atunci copilul fu condus la un celebru chirurg din Londra, care făcú amputațiunea din nou, dar acel deget crescú încă odată reproducęnd cu sine unghia sa.

Sânt esemple de mulți indiviđi avęnd chiar 7 degete la fiecare mână. Egumenul Rozier, in diarul seu de fisicá a descris cu amęnunțime unul din aceste fenomene.

Étă o observațiune relativ la un individ cu șese degete, ce presintă oreși cari particularități interesante. In partea de nord a munților Margerid (Auvergne) locuesce o adevărată familie de monstri. Un individ rachitic, șchiop și jumětat idiot, trãind din cerșitorie, s'a unit cu o femeie gușată, miserabilă cașá

* Ședința din 23 martie 1886.

densul, și din acesta uniune au eșit șese copii. Deci unul din acești copii eră șchiop, altul ghibos, un al treilea o față surdă și mută, ceilalți gușați și idioti, cel mai puțin infirm are șese degete, al șesele deget ce posede la fiecare mână, nu pare a-i cauză nici o incomoditate, este mobil și are mișcările sale proprii. Acest om actualminte, în vârstă de 30 ani, a avut doi copii, unul din ei are și el șese degete la fiecare mână ca tatăl seu.

Infirmitatea degetelor suplimentare este ereditară și transmisiunea lor se vede odată cinci generațiuni succesive. Maupertuis ne spune, că în Berlin a existat o familie unde toți membrii aveau șese degete la fiecare mână și la fiecare picior.

Un chirurg din secolul din urmă numit Renou, a dat curioase detaieri asupra mai multor familii ce posedau șese degete. Acesta diformitate, observă el, se transmite printre membrii acestor familii, chiar când ei se unesc cu persoane ce sunt lipsite de această anomalie; de aici putem deduce, cât este de mare și tenace forța eredității.

Arabii au mare considerațiune pentru indiviții cu șese degete. ei cred că este un fel de marcă instinctivă prin care Alla arată, că aceste ființe sunt privilegiate.

Mâna pentru denses este emblema forței. Și semnul puterii este o mână de argint purtată ca steg totdeauna lângă sultan, când el este în rezel. Forte adese în Algeria și mai cu seamă în Tunis se vede sus pe ușa căsilor tipărită o mână plină de sânge, acest semn este un soi de talisman, o amenințare contra atacurilor proprietății. Când Mohamet II s'a acaparat de Constantinopol la a. 1453, făcând intrarea sa în oraș, se îndreptă cu mare pompă înspre biserica Sta Sofie, se cobori de pe cal, muiă mână sa în sângele victimelor ce curgea pe pământ și o aplică pe ușa mitropoliei, luând prin acest act posesiune de imperiul grec.

Se înțelege din aceste exemple importante, că Arabii dau o mare valoare mâinei, o consideră ca o ablemă, și de aici venerațiunea lor pentru persoanele cu șese degete.

Abd-el-kader a instituit printre trupele sale în 1839 o decorațiune, ce consistă în o mână de argint, care se purtă cusută la turban, numărul degetelor ce posedau aceste mâni variă după grade: avea cinci degete pentru întâiul grad, șese pentru al doilea și șapte pentru gradul cel mai înalt.

În sudul Arabiei, în tributul Hyamites se găsește de mai mulți secolii o dinastie numită familia Foldi, foarte venerată în Arabia, pentru-că în această familie toți copiii aveau 24 degete. La acei ce această anomalie nu se întâlnește sunt considerați ca cum ar fi străini la această familie și supuși imediat la moarte. Familia Foldi este foarte numerosă și membrii ei nu se unesc decât între denses.

Mâna nu numai că prezintă degete în plus (polydactyli,) dar este supusă și la anomalii contrare, adică a avea mai puțin de cinci degete (ectrodactyli.)

În interesanta comunicațiune făcută la Academia de științe de drul Verrier, ce a citat un mare număr de exemple de acest gen. El a arătat numeroase desemnuri de mâni având patru degete, altele posedând trei, altele două, această din urmă numită cleștele seu laba racului.

O altă curioasă anomalie a degetelor este, când ele sunt unite între ele prin o membrană, atunci poartă numele de picior de găscă. Un scriitor celebru din acest secol, Grimod de la Reynière, posedă această firmitate. Ceea ce făc pe un naturalist să dică, că G. de la Reynière aparține în ceea ce privește mâinile sale, la rassa palmipedelor.

Pentru a termina ochirea noastră generală asupra degetelor subnumerare, trebuie să dicem cum explicăm aparițiunea lor. Doctrina atavismului are puțină seamă de a fi admisă în această materie. O altă doctrină mult mai rațională și mai preferabilă, este aceea a «formelor nouvelle» din timp în timp se prezintă la animale anormali transmisibile prin ereditate și cari devin forme fixe; decât ele răspund la condițiunile mijlocului în care se află, decât ele sunt mai apropiate la aceste, decât la formele anterioare, decât ele constituie în lupta lor pentru existență un avantaj pentru animalele ce le posed; în acest caz, această conformațiune odată fiesată va deveni apanagiul unei noue rase, care va predomină asupra celei din care ea a eșit. Dacă de eșit un al 6-le deget ar constitui un avantaj pentru specia umană, decât mâna cu șese degete ar fi mai forte, mai dibace, mai îndemnatică decât mâna normală actuală, degetele în plus transmitându-se ușor prin ereditate, cum am vădut-o, familiile cu șese degete mai abile, s'ar înmulți, formând o nouă rasă umană, care puțin câte puțin ar absorbe vechia rasă cu cinci degete. Din nenorocire pentru persoanele și familiile cu șese degete, mâinile lor nu sunt nici mai forte, nici mai abile decât numărul degetelor normale.

Așă dară fără invidie, și fără pismuire, persoanele cu cinci degete pot contempla pe cele cu șese.

A. Dinga.

Doine și hore.

(Din câmpia Ardealului.)

XII.

Cântă cercu 'n poană,
Mândruța-i la fântână,
Tot suspină și sughită;
Suspină mândră suspină,
Suspină să te-aud eu,
Să-mi trecă de dorul teu.

XIII.

Haida mândră colo 'n vale,
Să vedem mazerea 'n flóre;
Și de-o fi să ne iubim,
Mazărea să o plivim,
La olaltă 'n veci să fim;
Și de-o fi să ne lăsăm,
Mazărea să o tăiam,
Vorbă altul să n'averă.

XIV.

Care fată-și lasă satul,
Mance-o jalea și bănatul;
Că și eu mi l'am lăsat,
Multă jale m'a mâncat,
Până ce m'am învețat,
Și de casă am uitat.

XV.

Frunză verde cimbrisor,
Bate murgul din picior,
Să-i pîn șeua binisor.
Să me duc unde mi-i dor.
Să me duc până 'n Bănat,
Să-mi ved mândra ce-am lăsat;
Și s'o 'ntreb de sănătate,
Și de ce nu-mi scrie carte;
Carte cu cernelă negră,
Eu să-i spun că tot mi-i dragă.

Culese de

Ion Dologa.

Din viața de București.

(Belșug de petreceri. «Norma». «Africana». Inchiderea stațiunii de operă. «Gringoire». «Medea».

— 16/28 februarie, 1887.

Netăgăduit, carnavalul în ultimele-i zile a ținut să ne copleșească sub povara petrecerilor. Astfel săptămâna a fost destul de încarcată: la Teatrul Național reprezentațiunile dnei Durand au urmat fără întrerupere în serile de operă, și societatea dramatică ne-a dat două noutăți: «Gringoire» și «Medea»; în splendida sală a băilor Eforiei, depe bulevardul Elisabeta, baluri de societăți și baluri mascate, de o po-trivă frecventate; asemenea și la toate celelalte sale publice: la Dacia revista politică a anului reposit: «Zeflemele», și-a urmat reprezentațiunile din ce în ce mai puțin cercetate; ăr ciroul Sidoli, construit pe cheul drept al Dîmboviței, distrus de foc, deși în apropiere de apă, în ianuarie trecut, în ajun d'a se deschide publicului și reconstruit la loc, și-a inaugurat joi seria producțiunilor, a căror eroi sînt mai mult dobitocile decît omenii, și 'n aceeaș sêră, bal la curte.

Și acum vorbește în cadrul unei simple cronice despre totă acêsta manifestare covîșitoare a vieții de București, în cursul săptămîinii de agonie a carnavalului! Pare că ne-am grăbit să sorbim cu sete toate plăcerile, ca și cum săptămîna de post și rugăciuni care urmêză, căci de celelalte nu mai ținem sêmă, ăr fi o eternitate.

***

Dna Durand a obținut luni și vineri, în «Norma», un succes strălucit. Opera care a nemurit numele măestrului sicilian la vârsta de 29 ani, a regăsit în dna Durand o interpretă vrednică urmașă a dnei Pasta, celebra cîntăreță tragediană, care a creat rolul Normei, a Giuliei Grisi și a Malibranei. Cu toate aste, mulți au găsit că dna Wild a fost mai bine.

Subiectul «Normei» e imprumutat de libretistul italian Felice Romani, din piesa cu acelaș titlu a dlor Soumet și Belmontet, jucată la Odeon. Pasiunea ascunsă a Normei, preotêsa lui Irminsul, fiica lui Oroves, Capul Druidilor, pentru proconsulul roman Polione, care o părăsește, preferindu-i pe Adalgisa, o jună preotêsă, êta ce formêză subiectul piesei, care ne 'nfătoșeză situațiuni mișcătoare. Partițiunea e cea mai înaltă de idei și de stil din cîte a scris Bellini; muzica e plină de farmec și de pasiune. Invocarea Normei în actul I: «Casta Diva», e recunoscută ca una din cele mai delicioase cantilene cari au eșit dintr'o gură omenescă. Dna Durand a desfășurat pe lângă totă știința-i de vocalizare și toate calitățile-i de tragediană și pasiunea-i de artistă.

Scrisă îndată după sora-i gemină «Sonnambula», «Norma» s'a jucat pentru prima oră la 26 decembrie 1831, la Milan, pe aceeaș scenă și în acelaș an, an fericit, care a vîdut consfințindu-se reputația lui Bellini. D'atunci ea a ocupat continuu repertoriul și cîntărește de primul rang s'au silit să se illustreze în rolul preotesei druide.

Dintre ceilalți artiști, dl Pizzorni a ținut bine rolul lui Polione: bietul tenor a fost toporul de ôse al impresiei operei: infatigabil a cîntă o stagiune întregă în toate operele ce ni s'au dat. Dl Marcassa (Oroves) a fost superb ca totdeauna: în aria din actul II, vocea-i puternică dominând corul și orchestrația

sgomotôsă, ne-a uimit plăcut cu accentele-i adânc resonătoare și dulci totdeauna, e singurul, care ple-când ne va lăsa cea mai bună amintire.

***

«Africana», deși scrisă cu mult înaintea altora, e opera postumă a lui Meyerbeer, cărei i-a trebuit mai mult de 20 de ani spre a vedea lumina rampei. În adevăr, începută cîtră 1840, când Scribe a scris libretul atît de absurd al operei, ea s'a jucat un an după mórtea măestrului, la 28 aprilie, 1865, pe scena Operei din Paris. Partițiunea cuprinde o mare bogăție de ritm și de armonie, a cărei mêsură orchestra noastră restrînsă, deși destul de bună, e departe de-a ne-o pute da. Și lucru! e fôrte simplu, decît vom ține sêma că direcția Operei din Paris a cheltuit 600,000 franci cu punerea în scenă a «Africanei», și în orchestra erau mai mult d'o sută musicanți, din cari 40 vioriști, ăr între aceștia Allard și Sivory.

Printre bucățile mai mult gustate a fost aria fermecătoare a somnului din actul II, cîntată de dna Durand (Selika); marele duo de estas și de amor din actul IV, și melodia plină de pasiune selbatică și gingașe 'n acelaș timp, cîntată de Selika sub arborul morții.

Dra Prevost (Ines), a avut succes în actul I, cu romanța: Adio, țerm iubit; dl Pizzorni în aria: Paradis eșit din sinul undelor, și în duo cu Selika din actul IV; dl Verdini, în balada lui Adamastor, geniul tempestelor.

Sâmbătă, în sfêrșit, s'a închis stagiunea operei cu doue acte din «Rigoletto» și doue din «Ernani», în care dna Durand a ținut rolul Elvirei. Faimosul final: O sommo Carlo, a fost bisat ca de obicei. Succes destal pentru artiști, dar trist pentru impresar: sala eră aprôpe golă. Dra Prevost, în actul II din «Rigoletto», a lăsat o frumoșă impresiune în aria Gildei, pe care a cîntat-o cu multă fineță.

***

Martî sêra, societatea dramatică a dat prilej tinerilor artei d'a eși la ivelă, și prê bine a făcut. S'a jucat «Gringoire», un act răpitor, un adevêrat mîrgăritar, de Th. de Banville, și «Medea», tragedie în 3 acte de Ernest Legouvê.

În «Petre Gringorie», poetul satiric frances, mort în 1547, Banville, poetul fantasis și demnul urmaș al lui Theophile Gaubie, a personificat pe poetul ambulat dela finele evului mediu și începutul erei moderne, care mai mult cîntă decît mînîncă; poet, cîntăreț, comediant, actor de mistere, toate meseriile cari n'aduc nimic cumulate de unul. Și e atîta spirit, atîta vervă, atîta sentiment delicat în acest act, că el singur prețuește cît o lungă poemă frumoșă.

Scena se petrece sub Ludovic XI. Acesta slăbit un moment de grigile monarhiei, a vînit să petrecă la prietenu-i din alte vremi, la cumêtrul seu Simon Fourniez, bogat neguțetor postavar. Sînt la sfêrșitul ospêțului și regele propune lui Fourniez o ambasadă, pe care acesta o refuză neputându-se hotărî să se despartă de casa sa mai nainte d'a vedea viitorul copilei sale asigurat. Și asta e o afacere fôrte dificilă, căci gingașa Loysa, o copilă de o rară nevinovăție, dar inzestrată cu firea cea mai visionară, s'a arătat totdeauna îndărătnică în acêsta cestiune. Ludovic se 'ncumetêză, în calitatea-i de naș iubit și de rege temut, să ducă lucrul la bun capêt. Dar Loysa refuză cu încăpêținare și totuș cu multă gingașie, toate partidele ce i se descriu, nevrînd de soț decît p'un visător ca dênșă. În timpul acesta s'aud hohote sgomotôse în stradă: mulțimea luă în ris jindul lui Gringoire, care priviă cu nesaț la ferêsta ospêțariei din fața casei lui Fourniez. Renumele popular al muritorului de fôme poet satiric ajunsese la

auđul regelui, și doritor a-i face cunoșcința, ordonă să-i fie înfăoșat. Gringoire e adus pe sus de doi valeți, din ghiarele căror însădar se luptă să scape. Dar vedându-se lăsat liber într'o sală bogată, în fața unui ospet somptuos, ș-a unor oșpeți între cari recunoșce pe Fourniez și pe sora-sa Nicola, cărora le mai datorită un ospet superb, observă că nu eră nevoie de silă pentru a fi adus la mėsă: sermanul cântareț nu mănecase de doue ăile. Da, eră adus pentru a se împărtași din mėsă cea bogată, cu o condiție inse: să cante mai înteu. Numai cu multă greutate, ademenit de mirosul imbătător al bucatelor gustușe, se hotăreșce. Dar ce să cante? Olivier-le-Daim, barbierul ajuns omul de taină al regelui, i impune, vrënd să-l pėrdă, să cante «balada spėnzurațiilor», care eră în tôte gurile și în care poetul persiflă crimele lui Ludovic XI. Gringoire cântă și la amenințarea lui Olivier că versul baladei: un spėnzurat altul cere, se va implini cu dėsul, descopere că se află chiar în fața grozavului rege. Sigur acum de osenda sa, poetul cere ca ultimă grație, să se permită să guste edemnitorele mănecări, ceea ce i se acordă. Verva lui Gringoire, predispune pe rege, acum în momentele-i bune, în favorul seu, și monarcul, vrënd a se interesă de viitorul nenorocitului cântareț, cere să fie lăsat singur cu Gringoire căruia-i propune să-l însore. Gringoire insurat! Dar cine-l va luă pe el: muritor de fόμε, slăbit de suferințe, urit chiar din acēsta causă. Din cele doue femei, căror le-a spus că sânt frumșe, una, o aristocrată pe care o întelneșe într'o pădure, la vėnătore, oprindu-și calul, a început să riđă cu un hohot omeric; cealaltă, o fată de țeră care se'ntorcea dela biserică, uitându-se lung la dėsul, în bunătatea ei, a lăsat să-i cadă doue lacrimi pe obrazi; d'atunci sermanul poet n'a mai îndrėsnit să iubescă!

Când în sfėșit regele i spune, că femeia pe care i-o destină nici nu va ride, nici nu va plange aflând iubirea lui: că e tocmai femeia pe care un poet ca el ar visă-o; Olivier, care prevedea în Gringoire un rival, năvăleșce în salon. La mânia lui Ludovic, care amenință să-l sdrobescă. sbirul pretesteză niște grave afaceri de stat. Aici autorul profită să ne arete cealaltă față a caracterului lui Ludovic XI: pradă mănecii lui neînfrănate, merge pân' a insultă pe Fourniez și ese amenințând cu mörte pe Gringoire, decă într'o oră nu se va face iubit de aceea pe care i-a hotărít-o de soție.

Loysa găsindu-se singură cu Gringoire, îl întreabă ce are să-i vorbescă din partea regelui. Poetul i spune, că însărcinarea lui e s'o induplece, sub amenințare că va fi spėnzurat în cas de neisbândă, a luă de soț pe omul pe care regele i l'a ales. Dar cine e și ce este acela? Un poet; lucru nu pré înteles de naiva copilă. Atunci Gringoire i face cea mai completă fisiologie a poetului. I arată cum el suferă de durerile lumii întregi cum el mângăe pe cei nenorociți căutându-le durerile, pe cari cântecile lui le universalisěză, străbătend prin tôte stratele societății dela colibă până la palat, cu tôte piedecile pe cari despoții i le-ar opune, și cum le eternisěză străbătend generațiile și vécurile. Și ca dovadă i reciteșce o poemă a cărei temă e refrenul: tot cel mai sărac e cel mai asuprit; acēsta impresioněză așa de adânc pe Loysa, că lăsându-se a cadé în genunchi și impreunându-și mânilor, repetă în lacrimi ultima strofă. Apoi, răpită, cere cu insistință lui Gringoire să-i spună numele acelu poet, care cântă așa de frumos și respunde așa de bine idealului ei. Dar Gringoire tremură la idea d'a legă de miseria lui o copilă avută, frumșă nevinovată ca Loysa. În acel moment regele, care a terminat cu bine afacerile-i de stat un moment periclitat, apare vesel și cerend iertare lui Fourniez

pentru asprimea cu care-l tratase stăpănit de mănecă, întreabă pe Loysa decă Gringoire s'a achitat de însărcinarea ce primise, și decă ea s'a hotărít să ia de soț pe acela care-i este destinat. «Dar nu mi-a spus cine este!» «Și tu nu l'ai ghicit?» Ochii tinerilor se 'ntelneșe și scăpărarea atingerii privirilor lor, luminându-i totul, Loysa se aruncă cu drag în brațele lui Gringoire.

Și comedia se sfėreșce spre mulțămirea tuturor. În cronica viitoare vom continuă.

A. C. Șor.

LITERATURĂ ȘI ARTE.

Șoiri artistice. Pictorul Grigorescu a deschis la Paris o espoșiție în galeria artistică; diarul «Gil Blas» ne spune, că acēsta espoșiție obține un fôrte mare succes. — *Statua lui Asachi* a fost comandată la sculptorul Georgescu, care a și terminat de mult proba în ipsos; sculptorul a comandat blocul de marmură în Italia și după cum aflăm din «Liberalul», are să-l ducă la Iași să-l lucreze.

Un document istoric. «Lupta» află că dl V. A. Urechia a devinit posesorul unui document de mare importanță pentru istoria Românilor. În acest document Stefaniță, fiul lui Stefan cel mare, recunoșce ca frate al seu pe Petru Rareș.

Papa dela Roma a trimis academiei nōstre, scrie «Epoca» din București, o frumșă colecțiune de cărți și produceri după documente istorice, luxuos impriimate și legate fôrte bogat. Academia română va respunde la acēsta amabilitate a Sănției Sale prin trimiterea colecțiunii cronicarilor români și a operilor lui Hurmuzaki, Bălcescu etc.

Madame de Presmes, despre care am mai vorbit în rubrica acēsta, nu este un roman, ci o culegere de nuvele parisiane. Autorul român, ascuns după pseudonimul Rodolphe de Vézelay, după destăinuirea dlui Gion, este dl Radu Em. Crețulescu. Într'una din nuvele, a opta, intitulată: «En Voyage», dl Rodolphe de Vézelay ne dă un paysagiu român din cele mai reușite. Poesia câmpilor române, nota tristă și monotonă a șesurilor din spre Oltenia, intinsa zare a acestor câmpii, în fine tôte colorile prin adunarea căroră se alcătuesc l'ensemble al paisagiului sânt aședate și potrivite de novelist cu multă artă și cu mult sentiment. Tinta la care dl de Vézelay, — ca să nu dicem dl Radu Em. Crețulescu, — a tins, adeca zugrăvirea unei țerance îmbrăcată în stralele-i de tôte ăilele și zugrăvirea aceleiași țerance în informele, disgratiōșe, pocitele haine dela oraș, cu cari fata de țeră a început, spre peirea completă a pitorescului, să se mbrezoeze dela o vreme încoe: contrastul e dat cu frumșe amėnunte. Nuvelistul parisian, român cu ținere de aminte tot atât de trainică și bună ca și iubirea lui de țeră, șcie multe din apucăturile țeranului nostru în ăile de lucru și în ăile de serbători; nu uită chiar și obiceiul, adeca năravul șăgalnic ce ce are țeranca, fată, nevastă seu babă, când merge la biserică seu la horă, să-și ia pantofi în mână și tocmai după ce ajunge în tinda bisericii seu aproape de horă să-i incalțe, acēsta pentru cuvėntul, ca să nu-i noroescă, nici pré iute să-i tocescă ori să-i scălcie. Tôte aceste condeie adevėrate, scrise într'o limbă ca cea francesă, într'un stil ușurel, viu și fără nici o încercătură retorică seu probă de străinisme (cum lucrul des se întemplă altor străini cari scriu în limba lui Voltaire,) incheie dl Gion, fac deosebită plăcere. Cetitorul român ține în mână frumosul volum al lui Rodolphe de Vézelay, editat de Dentu, librarul parisian, cu un fel de afectuōșă prietinie.

TEATRU ȘI MUSICĂ.

Știri teatrale și musicale. *Dra Bârșescu*, jucând în săptămâna trecută, la Burgtheater în piesa «Don Carlos», de odată a leșinat, încât în sera aceea n'a mai putut juca. La reprezentatiune, a fost de față și Maj. Sa, care părăsi îndată teatrul. *Dra Bârșescu* ș-a reneput activitatea la 4 martie, în piesa «Valurile mării și ale Iubirii». *Dl Stefan Iulian*, artistul Teatrului Național din București, va pleca zilele aceste în Italia pentru căutarea sănătății sale. *Dra Teodorini* cântă acuma în capitala Portugaliei cu deosebit succes. *Dl T. Micheru*, esecelentul violinist din București, se află acuma la Constantinopol, unde a încântat publicul într'o serată la legățiunea română.

Concert românesc în Cluș. Inteligența română din Cluș a dat acolo la 24 februarie n. un concert, urmat de bal, în folosul fondului școlii de fete, ce are să se înființeze. Programa a fost următoarea: Tudor Plondor: «Cântec vânătoresc» executat de corul bărbătesc; 2. Ricciardi: «Fantasie» asupra motivelor din opera «Don Carlos» pentru flaută cu accop. de piano executată de dl Al. Andressi Epurean (medicinist); 3. C. M. v. Weber: a) Arieta, b) Cavantina din opera «Freischütz» cântate de dra Laura Ranta (din Bistrița) cu acomp. de piano; 4. A. Șipoș: «Rapsodie roumaine» op. 13, executată pe piano de dra Ana Papp; 5. «Cătră poporul român» poesie de Petru Dulf, declamată de dra Maria Roșescu; 6. «Dephin Alard» 2-a Simfonie concertantă op. 31 pentru doue violine și acomp. de piano, execut. de drele Anna și Sidonia Papp și dl Virgil Șotropa; 7. Verobchievici: «Senin și furtună» quartet vocal, executat de corul bărbătesc. Tote piesele au fost escelente și au produs un efect mare. Fiind de față și dl Iacob Mureșan, talentatul nostru compositor musical și profesor de cânt în Blaș, la rugarea generală, a executat după punctul al 4-le câteva piese la pian, cari stârniră un vifor de aplause.

Concert în Bocșa-montană. La 27 februarie n. s'a arangiat la Bocșa-montană, în localitățile otelului «Cerbul de aur» un concert în folosul corului vocal de acolo. Programa a fost următoarea: 1. «Marșul cântăreșilor», quartet de C. G. Porumbescu, executat de corul micșt; 2. «Doină doiniță», de I. Vorobchievici, execut. de corul bărbătesc; 3. «Cântec serbătoresc» quartet de C. K. Karrasz, execut. de corul bărbătesc; 4. «Te iubesc», duet de W. Humpel, execut. de dra Amalia Kolofic și dl Al. Diaconovici; 5. «Ērna», quartet de C. G. Porumbescu, executat de corul bărbătesc; 6. «Cântec sicilian», quartet de C. G. Porumbescu, executat de corul întreg; 7. «Nu me uită», quartet executat de corul micșt; 8. «Cântec de primăveră», quartet de C. G. Porumbescu, executat de corul micșt. După concert urmă joc.

Concert în Ciacova. Reuniunea română de cântări din Ciacova a dat la 10 februarie un concert, care a avut un succes complet. Dintre piesele executate, mai mare efect a făcut cvartetul «Cucuruz», a fost bineprimită și «Ērna»; declamațiunea școlăriței Sofia Rașa a fost acoperită de aplause, ea a declamat «Fata dela Cozia» de Bolintinian. După concert urmă jocul, care tinu până dimineața. Succesul frumos e meritul învățătorului Nicolae Mircea, carele e totodată și dirigintele corului.

Producțiune școlară în Tălmăcel. Corpul învățătoresc împreună cu școlarii din comuna Tălmăcel de lângă Sibiu a dat la 1/13 februarie a. c. o producțiune școlară cu următorul program: 1. «Diorile frumoșe» poesie, cântată de corul școlarilor; 2. «Dialog» respective «octolog», produs de școlari; 3. «Frun-

duliță de stejar», cântată de corul școlarilor; 4. «Movala lui Burcel», declamată de elevul Hêuș; 5. «Fântâna cu trei izvore», cântată de corul școlarilor; 6. «Cinel-Cinel», piesă teatrală cu cântece în I act de V. Alecsandri, represintată de învățători și școlari; 7. «Ura noi Români», cântată de corul școlarilor; 8. «Peneș Curcanul», declamată de elevul Petru Fântână; 9. «Sus opincă până poți», cântată solo de dl notar Mihail Smigelski și repetată cu joc, de învățători și patru elevi îmbrăcați în costum național; 10. «Marșul românilor în Basarabia», cântat în marș de învățători și școlari în frunte cu dl notar M. Smigelski, îmbrăcați în costum național; 11. «Cuvântare de încheiere», rostită de învățătorul primar Teodor Necșa.

CE ENOU?

Știri personale. *Maj. Sa regele* a dăruit 100 fl. pentru zidirea bisericii și școlii gr. or. din Căpâlna-de-sus. — *Dna Zoe D. Sturdza*, consorta dlui ministru al cultelor și instrucțiunii publice din România, D. Sturdza, a primit autorisațiunea d'a purtă «medalia de aur» și «Crucea roșie serbăscă», decorații ce i s'au oferit de regele Serbiei. — *Dl Ioan Poruț*, secretar-interprete la consulatul din Budapesta al României, a fost decorat de cătră regele României cu ordinul «Coroana României» cl. III. — *Dna Felicia Racoviță* este numită directoră la asilul Elena Dômnă, din București, în locul dreii Alecsiu, demisionată. — *Nepoții reposatului Dumitru Eremias* au dăruit Reuniunii femeilor române pentru ajutorarea văduvelor sărace din Brașov și Săcele 50 fl.

Hymen. *Dl George Petrovan*, teolog absolvent al diecesei gherlane și dșora Eleonora T. Mihalcea s'au fidațat. — *Dl Barbu Ștefanescu* (dela Vrancea), unul din noveliștii noștri tineri și bine cunoscuți, s'a căsătorit la București cu dra Lupășcu. — *Dl Mirea-Dumitrescu*, cunoscutul pictor, s'a logodit cu dra Holban, fiica dlui colonel Holban din Focșani.

Reuniunea femeilor române din Sibiu va ține adunarea sa generală în 6 martie n. în localul Societății de lectură română; presidenta reuniunii e dna Maria Cosma, secretar dl Iacob Bologna.

Bal în Borșa. Români din Borșa, în frunte cu brăvul învățător, încă voră să dea semn de vieță și în favorul școlii lor aragiară un bal. Balul, după cum șcim din invitațiuni se serbase în 14/26 februarie. Localitatea școlii, care decorată de dșorele de acolo servi ca sală danț, pe incetul fu indeseuită de ôșpeți. La 8 ore petrecerea își luă cursul în un mod fôrte vial. Ôșpeți aleși, damicele frumoșe, românce costumate nu au lipsit dela acea petrecere. Străini încă nu au pregetat a cercetă acea petrecere, deși timpul nu eră pre favoritor călătorilor. Inteligența locală fu bine represintată și în șirul prim vedeam pe veneratul protopop Leményi cu stimabila dômă, dl Boroș cu amabilele damicele, dl Morariu și alții a căror nume în timpul scurt ce am petrecut acolo, nu avui norocirea a le cunoșce. Dintre străinii cari au luat parte la acea petrecere, imi iau voe a însemnă pe dl Tătar cu amabila sa dômă, care ne fermecă cu frumosul seu costum; dl Bodocan cu ambe damicelele din Cluș. Asemene tot din Cluș mai mulți tineri universitari. În urmă trebuie să amintesc, că petrecerea a fost onorată prin presința mai multor domni și dômne maghiare, cari încă nu au pregetat a luă parte la acea petrecere. Petrecerea decurse peste tot fôrte vial, și deși cu puține abateri, ordinea de joc fu urmată până 'n fine, când nôptea încă-și ridică vëlul aruncat și lăsă lumina solară ôșpeților ce se rentor-

ceau cu multe suveniri plăcute pela casele și cvar-tirele lor. N.

Carneval. In *Borgo-Joseni*, comună in valea Băgăului, cârturarii din sat au arangiat la 13 februarie o petrecere cu joc, in folosul școlii confesionale de acolo. Sala a fost decorată frumos cu cununii de brad și cu țesături de ale țărancilor. In paușă s'a jucat «Călușerul», sub conducerea invetătorului Eliseu Dan. — *Balul român din Timișoara*, dat acolo in 24 februarie, a reușit bine: vinitul curat s'a arcat aprôpe la 250 fl. — *Balul românesc din Cluș*, dat la 24 februarie, după concertul despre care vorbirăm mai sus, a reușit destul de bine, luând parte vr'o 40 de părechi danțuitoare; in paușă s'a jucat și «Călușerul». Dintre dame, in costum național au fost dômnele: Elisa Isac, Catinca Coroian, Isac din Sebes, Maria Podôbă din Cluș și drele Maria Roșescu, Ana C. Pop din Gherla, Rosalia Mureșan, A. Bian din Blaș. — *La Hateg*, eforia școlii grănițereșci a dat in 6 februarie, o serată cu tombolă, in favorul acelei școlii și sub patronatul dneilor Maria Bersan, Maria Selariu și Charlotte Baciu. Balul a avut un succes frumos, căci vinitul curat a fost 145 fl. 42 cr. Dintre dame au mai luat parte dnele Fira Serafin n. Pop, Amalia Florian, ambele in costum național și dșorele Emilia Roman, Elena Ciuciu, Cornelia Lupu și Lucretia Iansa. In paușă s'a danțat «Călușerul și Bătuta». In fruntea arangiametului au stat dnii Nicolae Teodosiu și Paul Oltean. — *In Borodul-mare*, comitatul Biharia, s'a dat la 19 februarie in folosul școlii gr. cat. de acolo un bal, luând parte un public frumos din părțile acele. — *Balul calicot din Brașov*, la 26 febr. n. dat de reuniunea română de gimnastică și de cântări a fost frumos și elegant și a ținut până dimineața: «Romana» s'a danțat de doue ori.

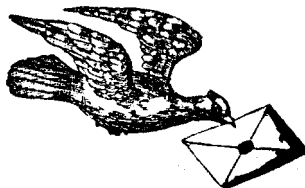
Institute de credit și economii. Subscrierea de acțiuni pentru institutul de credit și economii „*Silvania*“ incheiându-se cu ziua de 15 martie a. e., acei on. dni, cari au primit liste de subscriere, sânt rugați cu respect, ca listele de subscriere dimpreună cu rezultatul obținut și sumele incasate, in sensul prospectului, până la 15 martie să binevoescă a le trimite in Șimleu (Szilágy-Somlyó) la adresa dlui Alimpiu Barbolovici, vicar for. episcopesc al Silvaniei, care până la acel termin mai primește subsemnări de acțiuni, având a se plăti de acțiune (50 fl. v. a) rata primă 5 fl. v. a. și in speșele de înființare 1 fl. de tot 6 fl. Supurul-de-sus la 1 martie 1887. Pentru comitetul fondator: *Andrei Cosma*. — *Albina*, institutul de credit și de economii in Sibiiu, va ține adunarea sa generală in anul acesta la 29 martie n. inainte de miédăđi la 10 ore in casa institutului. — *Timișana* dir Timișoara, in adunarea sa generală din 24 febr., a votat ca dividendă 3 fl. de o acție cu 50 fl. — *Auraria* din Abrud va ține adunarea sa generală constituantă la 16 martie: in fruntea acestui institut stau dnii A. Filip, Ioan Gall, Alesandru Danciu, Ioan Iancu, Candin David și dr. Simeon Caian. — *Meserișul român*, asociațiune de credit și depuneri, in Brașov, va incepe activitatea sa in 1 martie.

Știri scurte. Pentru școla superioară de fetițe din Sibiiu s'au contribuit cu totul 6879 fl. 8 cr., in obligațiuni 200 fl., in libele de depuneri 932 fl. 43 cr. — *Societatea bisericescă-literară „Alexi-Sincaiană“* din Gherla, in ședinta electorală ținută in 2 ianuarie st. n. ș-a ales ca conducător pe dl dr. Ioan Pop, profesor de teologie. — *S'a propus in camera României* un proiect de lege, prin care se va deschide un credit de 1,200,000 lei pentru construirea unui palat indus-

trial pentru espozițiunea industrială și agricolă in București.

Necrolôge. *George Mocsonyi* a murit. Necrologul familiar ne anunță aceste: Helena Mocsonyi de Foen, n. Somogyi de Gyöngyös, cu inima infrântă de durere, in numele seu, precum și al ficei Livia căsăt. contesa Bethlen, al bărbatului acesteia Andrei conte de Bethlen, al copiilor lor Francisc, Margarita și Iliana și al ficei sale Georgina de Mocsonyi; mai departe al cumnatului seu Antoniu Mocsonyi de Foen și al soției acestuia Iosefina născ. baronesa Brudern, precum și al fiilor acestora Zenone Mocsonyi de Foen, cu soția sa Maria născ. baronesa Fischer și cu fiul lor Antoniu, și al lui Victor Mocsonyi de Foen; mai departe al cumnatei sale Laura, vęd. Mocsonyi de Foen, născ. de Csernovits; al cumnatului Mihail de Mocsonyi, și al fiilor acestuia Alesandru de Mocsonyi și Eugeniu de Mocsonyi, și cu consôrta acestuia Teresia născ. Horváth de Zalaber și cu copiii acestora; in fine al mamei sale Emma de Somogyi născ. baronesa Prónay și al multor altor rudenii, aduce la cunoșcintă pre induișătoreea môrte a neuitabilului consôrte, respective tată, socru, bunice, frate, cumnat, unchiu, ginere etc., George Mocsonyi de Foen, care după mai lungă suferință, in ziua de 15/27 februarie a. e. inainte de amieđi la 10 ore, prevăđut cu sânta taină a cuminecăturii, prin paralisie pulmonală a adormit in Domnul, in al 63-le an al etății și impliniți 28 ai fericitei sale căsătorii. Remășițele pămênțeșci ale scumpului decedat la 1 martie (17 febr.) a. curente la 3 ore d. a. vor primi binecuvântarea bisericescă după ritalul oriental, in locuința din strada Vațului nr. 13 și vor fi transportate la Foen pentru depunerea in cripta familiară; ér sacrele părăstase se vor celebra la 9 aprilie (28 martie) a. e. la Budapesta, Foen, Vlaicoveți și Birchis. Odihnescă in pace! — *Br. Nicolae de Vasilco*, prioretar mare in Bucovina, fratele căpitanului țerii Bucovina, br. Alecu de Vasilco, a inecat din vieță la 12 febr. n.

Poșta Redacțiunii.

Fericirea Imitațiune după o poeșie nu de mult publicată, ba in unele locuri chiar copiată. Nu o putem intrebuiță.

Românul. Idei frumoșe. Dar limba e neromânescă și ritmul lipsit de ori ce farmec.

Dlui P. D. in B. Novela lui Edgar Poe se va pute intrebuiță.

Zoanei. Versificațiune fôrte primitivă.

Sôrele și aurora, precum și traducerea sânt niște lucruri, cari nu merită să fie publicate.

Suvenir. Se va publica mai târđu. Pentru scrisori particulare, durere, n'avem timp.

Dlui V. R in V Ne pare reu, că nu ve putem implini cererea.

Călindarul săptămânei.

Diua sêpt.	Călindarul vechiu	Călind nou
	Dumineca 1 Ev. dela Ioan c. 1, gl. 5.	
Duminecă	22 Aflar. mort. lui Eug.	6 Gottfried
Luni	23 Păr. Policarp	7 Toma
Martți	24 Aflar. cap. S. Ioan	8 Filemon
Mercuri	25 Păr. Taras arch.	9 Francisca
Joi	26 Păr. Porfirie	10 40 Mucenici
Vineri	27 Păr. Procopie	11 Constanța
Sâmbătă	28 Păr. Vasilie	12 Gregoriu

Proprietar, redactor respunđător și editor: **IOSIF VULCAN.**

Cu tipariul lui Otto Hügel in Oradea-mare.